

طرح درس

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دانشکده بهداشت

گروه مهندسی بهداشت حرفه ای

عنوان درس: اپیدمیولوژی بیماریهای شغلی	تاریخ: نیم سال دوم، سال تحصیلی 1398_1399
مآخذ: مخاطبان: دانشجویان مقطع کارشناسی پیوسته بهداشت حرفه ای	ترم: ترم ششم
تعداد واحد: ۲ واحد نظری	زمان ارائه درس: دوشنبه ها ساعت ۸-۱۰
دروس پیشین: ندارد	مدرس: حاجعلی یار تیره

هدف کلی درس:

(الف) آشنایی دانشجو با اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی

(ب) آشنا شدن دانشجو با روشهای سبب شناسی در بررسی بروز و انتشار بیماریها

(ج) آشنا شدن دانشجو با اپیدمیولوژی بیماریهای واگیردار و غیرواگیردار شایع در ایران.

(د) قادر نمودن دانشجو به استفاده از یافته های اپیدمیولوژیک در پیشگیری و کنترل بیماریهای شغلی .

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

۱- تعریف اپیدمیولوژی، تاریخچه و کاربرد آن

۲- کاربرد میزانها در اپیدمیولوژی.

۳- اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی

۴- بیماریزایی با تاکید بر جنبه های شغلی (عوامل بیماریزا، عوامل میزبان، عوامل محیطی)

۵- پیشگیری و مراحل آن

۶- سیر طبیعی بیماریهای شغلی و اقدامات پیشگیری در هر مرحله از آنها

۷- غربالگری (روشهای ری در جوامع شغلی کشف بیما)

۸- روشهای مطالعه بیماریهای شغلی (توصیفی، تحلیلی و تجربی)

۹- اصول اپیدمیولوژی بیماریهای واگیردار با تاکید بر بیماریهای شغلی مثل تب مالت، سیاه زخم و ...

۱۰- اصول اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیردار شغلی مثل سیلیکوزیس ، آربستوزیس ، سوانح و حوادث،سرطانهای شغلی ، کربن شغلی، کرامپ گرمایی و ....

۱۱- اقدامات پیشگیری در هنگام اپیدمی بیماریهای شغلی

۱۲- استفاده از اطلاعات اپیدمیولوژیکی در پیشگیری و کنترل بیماریهای شغلی

۱۳- آشنایی با اصطلاحات اپیدمیکی ، اسپورادیک ، آندمیک و پاندمیک بیماریهای شغلی

۱۴- آشنایی با عوامل موثر در ایجاد هر یک از وقایع مذکور

جلسه اول :

هدف کلی تعریف اپیدمیولوژی، تاریخچه و کاربرد آن:

اهداف ویژه: در پایان کلاس درس دانشجو بایستی قادر بوده و بتواند..

۱- معنی و مفهوم اپیدمی را درک کرده و آن را به درستی توضیح دهد

۲- مختصر اطلاعاتی در مورد مبدا و منشاء پیدایش این علم و تاریخچه آن داشته باشد

۳- کاربرد این رشته از علوم را در یافتن علل بیماریها از جمله بیماریهای شغلی را بداند و بتواند در عمل به کار گیرد.

جلسه دوم :

هدف کلی : کاربرد میزانها در اپیدمیولوژی

اهداف ویژه : در پایان این جلسه دانشجو بایستی بتواند...

۱- معنی و مفهوم میزان را درک کند.

۲- ویژگیها و خصوصیات میزان را بشناسد

۳- به اهمیت ویژگیهای آن و کاربردشان پی ببرد

۴- انواع میزانها را بشناسد و به تفاوت آنها پی ببرد

۵- بداند که میزان مبنای مطالعات اپیدمیولوژی است و کاربرد بسیار وسیع و گسترده ای دارد.

جلسه سوم :

هدف کلی اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی

اهداف ویژه : دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی بداند که

۱- اصطلاحات زیادی در اپیدمیولوژی وجود دارد

۲- آنها را بشناسد و معنی و مفهوم آنها را درک کند

۳- انواع مدل‌های اپیدمیولوژیک را بشناسد

۴- مدل‌های چرخ، مثبت اپیدمیولوژی، شبکه علیت، گوردون و... را تعریف کرده، توضیح دهد و کاربردشان را بشناسد

جلسه چهارم:

هدف کلی بیماریزایی با تاکید بر جنبه های شغلی (عوامل بیماریزا، عوامل میزبان، عوامل محیطی)

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- معنی و مفهوم بیماری را درک کند

۲- به نقش ریسک فاکتورها در ایجاد زمینه بروز بیماری پی ببرد.

۳- انواع ریسک فاکتورها را شناخته و به تفاوت آنها پی ببرد

۴- ریسک فاکتورهای تغییرپذیر و تغییر ناپذیر را بشناسد

۵- بتواند با انجام مطالعات اپیدمیولوژیک آنها را شناسایی، کنترل و مهار کند

جلسه پنجم:

هدف کلی - پیشگیری و مراحل آن

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که:

۱- پیشگیری را تعریف کند و توضیح دهد

۲- سطوح مختلف پیشگیری را بیان کند

۳- اقداماتی که در هر سطح برای بیماریهای شغلی ارائه میشود توضیح دهد

۴- اهمیت و تفاوت‌های سطوح را توضیح دهد

۵- مزایای سطح اول پیشگیری پی ببرد و آن را در عمل به کار گیرد

جلسه ششم:

هدف کلی: سیر طبیعی بیماریهای شغلی و اقدامات پیشگیری در هر مرحله از آنها

اهداف ویژه: دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- معنی و مفهوم سیر طبیعی بیماری را درک کند

۲- مراحل که بیماریهای شغلی از آن به طور طبیعی در صورت عدم مداخله عبور میکنند را بشناسد

۳- آنها را بیان کند

۴- خصوصیات و ویژگیهای هر مرحله را شرح دهد

۵- بداند در هر مرحله از سیر بیماریهای شغلی چه کار کند

۶- با تشکیل پرونده اقدامات انجام شده را ثبت و از اطلاعات به دست آمده در جهت کنترل بیماریهای شغلی بهره‌برداری کند.

جلسه هفتم:

هدف کلی غربالگری (روشهای کشف بیماری در جوامع شغلی)

اهداف ویژه: دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- تعریف غربالگری و بیماری را بداند

۲- معیارهای آزمون در غربالگری را بشناسد

۳- آنها را در عمل به کار گیرد

۴- شاخصها و ویژگیهای حساسیت و ارزش اخباری آزمونهای غربالگری را محاسبه کند

۵- به نقش سوگیری در انجام آزمونها پی ببرد که در مورد بیماریهای شغلی به غم می‌آورد پی ببرد و آنها را مهار و کنترل کند.

جلسه هشتم:

هدف کلی - روشهای مطالعه بیماریهای شغلی (توصیفی، تحلیلی و تجربی)

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- روشهای مطالعه بیماریهای شغلی را بدانند

۲- انواع روشهای توصیفی، تحلیلی و تجربی را شرح دهد

۳- به نقش و کاربرد آنها پی ببرد

۴- از این مطالعات و اطلاعات به دست آمده در جهت کنترل بیماریهای شغلی بهره گیرد

۵- در صورت تمایل و داشتن وقت برای انجام مطالعه، دانشجوی مشتاق راهنمایی شود تا مطالعه را دنبال کند

جلسه نهم :

هدف کلی - اصول اپیدمیولوژی بیماریهای واگیردار با تاکید بر بیماریهای شغلی مثل تب مالت، سیاه زخم و ..

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- همگیری را تعریف کند

۲- دلایل همه گیری را بیان کند

۳- مراحل بررسی همه گیری را ذکر کند

۴- نقش عوامل بیماریزای عفونی در ایجاد اپیدمیها و سرایت آنها پی ببرد

۵- حساسیت اپیدمی بیماریهای عفونی نظیر تب مالت، سیاه زخم و... را در محیطهای شغلی را درک کند

۶- در مطالعه، شناسایی، ارزیابی، کنترل و مهار عفونتهای شغلی کوشا باشد

جلسه دهم :

هدف کلی - اصول اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیردار شغلی مثل سیلیکوزیس، آربستوزیس، سوانح و

حوادث، سرطانهای شغلی، کری شغلی، کرامپ گرمایی و ...

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- تفاوت بیماری واگیر دار و غیر واگیر دار را بشناسد

۲- به اهمیت بیماری شغلی غیر واگیردار و کنترل آنها در سطح اول پیشگیری پی ببرد

۳- بر مطالعه اپیدمیولوژیک بیماریهای غیر واگیردار شغلی نظیر سیلیکوزیس، آربستوزیس، حوادث و سوانح و... تسلط یابد

۴- ریسک فاکتورهای این گونه بیماریها را با انجام مطالعات اپیدمیولوژیک شناسایی و ارزیابی کند

۵- در معاینات پیش از استخدام از آنها در جهت پیشگیری بهره گیرد

جلسه یازدهم :

هدف کلی - اقدامات پیشگیری در هنگام اپیدمی بیماریهای شغلی

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

۱- انواع اقدامات پیشگیری را بشناسد و نام ببرد

۲- به معنی و مفهوم قرنطینه، ایزولاسیون، گندزدایی، آموزش، اقدامات محیطی و ... در پیشگیری از سرایت و گسترش بیماریهای

شغلی پی برده و در عمل به کار گیرد

۳- به ارزش و اهمیت گندزدایی، نقش گندزداها در کنترل عفونتهای شغلی، مراقبت و محافظت از آنها و دیگر اقدامات پیشگیری و

کنترل پی برده و در مواقع ضروری آنها را به کار گیرد.

۴- بداند در هر سطح از سطوح پیشگیری از اپیدمی بیماریهای شغلی چه کاری بایستی انجام دهد

جلسه دوازدهم :

هدف کلی استفاده از اطلاعات اپیدمیولوژیکی در پیشگیری و کنترل بیماریهای شغلی

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

- ۱- پرونده بهداشتی برای شاغلین تشکیل دهد
- ۲- اطلاعات به دست آمده از طریق مطالعات اپیدمیولوژیک در پرونده شاغلین طبقه بندی کند
- ۳- در پرونده ها تمام اطلاعات مورد نیاز برای کنترل و پیشگیری از بروز و شیوع بیماریهای شغلی ثبت و ضبط کند
- ۴- از اطلاعات موجود برای جلوگیری از ابتلاء دیگران به بیماریهای شغلی بهره برداری کند
- ۵- از اطلاعات موجود در انواع معاینات شغلی استفاده به جا برد

جلسه سیزدهم :

هدف کلی - آشنایی با اصطلاحات اپیدمییک، اسپورادیک، آندمیک و پاندمیک بیماریهای شغلی

اهداف ویژه دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

- ۱- معنی و مفهوم اپیدمییک، آندمیک، پاندمیک و اسپورادیک را درک کرده و تعریف کند
- ۲- علل ایجاد آنها در مورد بیماریهای شغلی را بداند
- ۳- به نقش انجام مطالعه در شناسایی علل ایجاد آنها پی ببرد
- ۴- تفاوت آنها را بداند
- ۵- به وابستگیهایی که ممکن است داشته باشند پی ببرد
- ۶- اهمیت هر یک در ایجاد دیگری را بداند
- ۷- اقدامات پیشگیری در مورد آنها را شناخته و در کنترل بیماریهای شغلی ناشی از آنها به کار گیرد

جلسه چهاردم :

هدف کلی - آشنایی با عوامل موثر در ایجاد هر یک از وقایع مذکور

اهداف ویژه : دانشجویان پس از تدریس این جلسه بایستی قادر باشند که

- ۱- عوامل شناخته شده اپیدمی بیماریهای شغلی را بداند
- ۲ عوامل شناخته شده آندمی، پاندمی و .. بیماریهای شغلی را بداند -
- ۳- در جهت شناسایی عوامل نا شناخته آنها کوشا باشد
- ۴- ریسک فاکتورهای ایجاد، بروز و گسترش هر یک از موارد مذکور را بشناسد
- ۵- در جهت شناسایی ریسک فاکتورهای نا شناخته هر یک از آنها با انجام مطالعات توصیفی، تحلیلی به اشکال مختلف بکوشد.

منابع تدریس :

منابع فارسی :

- ۱- اپیدمیولوژی گوردیس
- ۲- اصول اپیدمیولوژی مازنر

منابع انگلیسی :

3-Epidemiology of work related disease ,edited by J.Corbett MC Bonald BMJ Publishing Group , Latested.

روش تدریس :

آموزش به صورت سخنرانی ، تدریس در کلاس ، پرسش و پاسخ در طول جلسات ، دادن تکالیفی در زمینه انجام مطالعات اپیدمیولوژیک برای دانشجویان مشتاق و علاقه مند .

وسایل آموزشی :

ویدئو پروژکتور و دیگر وسایل در صورت نیاز.

شیوه ارزشیابی:

- امتحان تئوری میان ترم و پایان ۸۵/.

- حضور و غیاب و رعایت نظم و انضباط ۱۵/.

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو :

دانشجو بایستی سر ساعت مقرر قبل از مدرس در کلاس درس حضور داشته باشد و در مباحثی که طرح میگردد شرکت فعال داشته باشد ،نظم کلاس را رعایت نماید و در انجام تکالیف که در طول زمان تدریس به آنها داده میشود جدیت و پشتکار داشته باشد.

جلسه	تاریخ	موضوعی که تدریس میشود	مدرس
۰۱	۹۸/۱۱/۱۴	تعریف اپیدمیولوژی، تاریخچه و کاربرد آن	یارتیره
۰۲	۹۸/۱۱/۲۸	کاربرد میزانها در اپیدمیولوژی	//
۰۳	۹۸/۱۲/۰۵	صلاحتات رایج در اپیدمیولوژی	//
۰۴	۹۸/۱۲/۱۲	بیماریزایی با تاکید بر جنبه های شغلی (عوامل بیماریزا ،عوامل میزبان ، عوامل محیطی	//
۰۵	۹۸/۱۲/۱۹	پیشگیری و مراحل آن	//
۰۶	۹۸/۱۲/۲۶	سیر طبیعی بیماریهای شغلی و اقدامات پیشگیری در هر مرحله از آنها	//
۰۷	۹۹/۰۱/۱۸	غربالگری (روشهای ری در جوامع شغلی کشف بیما	//
۰۸	۹۹/۰۱/۲۵	روشهای مطالعه بیماریهای شغلی (توصیفی ،تحلیلی و تجربی	//
۰۹	۹۹/۰۲/۰۱	-اصول اپیدمیولوژی بیماریهای واگیردار با تاکید بر بیماریهای شغلی مثل تب مالت ، سیاه زخم و ...	//
۱۰	۹۹/۰۲/۰۸	اصول اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیردار شغلی مثل سیلیکوزیس ، آربستوزیس ،سوانح و حوادث،سرطانهای شغلی ،کری شغلی،کرامپ گرمایی و	//
۱۱	۹۹/۰۲/۱۵	-اقدامات پیشگیری در هنگام اپیدمی بیماریهای شغلی	//
۱۲	۹۹/۰۲/۲۲	استفاده از اطلاعات اپیدمیولوژیکی در پیشگیری و کنترل بیماریهای شغلی	//
۱۳	۹۹/۰۲/۲۹	آشنایی با اصطلاحات اپیدمیک ،اسپورادیک ،آندمیک وپاندمیک	//

	بیماریهای شغلی		
//	آشنایی با عوامل موثر در ایجاد هر یک از وقایع مذکور	۹۹/۰۳/۰۵	۱۴

و در روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۹/۰۳/۱۲ جلسه رفع اشکال و پاسخ به سئوالات دانشجویان برگزار میشود.